

Elämä on tuttu päivä

Heikki Vesterinen

Meidän keskuudessamme on ihmisiä, joiden elämä rakentuu joka päivä toisen antamaan apuun ja tukeen. Avuntarve on väistämätön, ja se kestää koko elämän.

Vammaisjärjestöjen *Ei myytävänä* -kampanja keräsi yli 72 000 allekirjoitusta, ja näinä päivinä se on menossa eduskunnan lähetekeskusteluun. Siellä punnitaan kansan äänestämien edustajien sivistystaso.

Kansalaisaloitteessa vedotaan päättäjiin, että ns. hankintalaista rajattaisiin pois vammaisten tarvitseman välttämättömän avun ja tuen kilpailuttaminen. Jokaisella kansalaisella pitäisi olla oikeus vaikuttaa – joko itse tai avustettuna – oman elämänsä järjestämiseen. Vammaisten kohdalla näin ei usein tapahdu.

Olen seurannut läheltä kehitysvammaisten elämää. Heidän arkensa ei ole juhlapuheiden kuuntelua eikä lupausten punnitsemista. Se on täydelliseen luottamukseen tukeutuvaa kulkemista arjen tilanteesta toiseen, ja turva syntyy jatkuvuudesta.

Kun käsitteellisten asioiden ymmärtäminen on rajallista, konkreettisista tasoista tulee elämän tartuntapintoja. Kehitysvammaisten hoitaminen, ohjaaminen ja heidän asumisensa tukeminen ei ole vain valvomista ja varmistelua. Se on toisen ihmisen elämän pystyssä pitämistä, jossa jokapäiväisten toimien toteutuminen on riippuvainen hyvistä ihmissuhteista.

Vammaisten palveluiden kilpailuttamisen on jo nähty pilkkovan onnistuneita elämiä. Olisi tärkeää ymmärtää, että kokonainen maailmankuva voi heilahtaa, jos eräänä aamuna ovella seisookin aivan uusi henkilö, joka tekee jotain odottamatonta, entisestä irrallista. Puhumattakaan siitä, että näin käy usein.

Kehitysvammaisten kanssa työskentely on herkkää tutkailua. Jos sanallista viestintää ei ole, on rakennettava muita kommunikaatioväyliä. Ne ovat usein henkilökohtaisia ja pitkäaikaisen kanssakäymisen synnyttämiä. Pysyvät suhteet mahdollistavat elämän koko kirjon: varmuuden, turvan, lohdutuksen ja huumorin.

Tänään painotetaan kaikessa nopeutta, ketteryyttä, muutoksen tarpeellisuutta – ja rahaa. Kuitenkin, olisi ajateltava heitäkin, jotka eivät tähän kuvioon sovi. Vammaisillekin kuuluvat oikeudet on turvattava pysyvyyttä, herkkyyttä ja inhimillisyyttä korostavilla toimintatavoilla. Ihminen ei saa olla myytävänä.

Kolumni KMV-lehdessä 4.4.2018.